

1916: vissza a térképre – ír történet

2016 április 26. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Írország nagyon hosszú ideig jobbra csak földrajzi-kulturális fogalomként létezett. Nagyjából másfél ezer évig hiányzott az önálló politikai egység a zöld szigeten.

Ennek ellenére a nagyobb hullámban érkező külső hódítók – vikingek majd utánuk az angolok normann urai – fokozatosan beolvadtak az írek közé. A 16. századra azonban végleg angol uralom alá került a sziget egésze, és lassanként az ír nyelv is visszaszorult egy-egy kisebb tájegység apró falvai közé. A pusztítást Cromwell és kicsit később Orániai Vilmos protestáns seregei tetézték be. Furcsa volt ez a pusztítás: egyes templomokon és hosszabb ideig ellenálló városokon kívül az ír sziget történelmi emlékei nagyjából épen maradtak – viszont a lakossággal az angolok nem bántak kesztyűs kézzel, sőt, még a fákat is kivágták, hogy semmiféle rejtékhely ne maradjon a szabadlegények számára. Nagyjából ekkortájt itthon, Magyarországon a török már szinte teljesen legyalulta a terepet, és a felszabadító háborúk során a Habsburg csapatok már csak a rombolás munkáján az utolsó simításait végezték el. Az angol-ír háborúk utáni betelepítés („The Plantation”) során az angolok hiába próbálták átformálni Írországot, valami dacos összetartozás-tudat megmaradt. Az 1798-as felkelésük idején az ír nacionalisták már angol nyelven fogalmazták meg követeléseiket.

(Állami [megemlékezés](#) az 1916-os ír felkelés 100. évfordulóján.)

A felkelés idején egyébként mindkét oldal véres atrocitásokat követett el, az angolok több száz foglyot végeztek ki – ehhez képest még a Haynau-féle rémuralom is szeretetszolgálatnak tűnhetne. A felkelés leverése után az írek ügye elveszettnek tűnt, bár a nyugtalanság fel-felütötte a fejét a szigeten. Végül tragikus módon egy természeti csapás változtatta meg a helyzetet.

Az 1845-ben kitört krumplivész a liberális angol kormányzat olyan „sikerrel” kezelte, hogy a Nagy Éhség öt évében másfél millió ember halt meg, és további egymillió vándorolt ki a tengerentúlra. Ma Írországból kevesebben laknak, mint 1841-ben. A laissez faire gazdaságpolitika értelmében persze sikeres évekről beszélhetünk, hiszen időközben óriási mennyiségű gabonát és élőállatot vittek ki Írországból. Úgy tűnt, hogy a Brit Birodalom bekebelezte Írországot, de valójában mindez csak olaj volt a tűzre, és az írek a 19. század második felében sikeresen szervezték a függetlenségi mozgalmukat. Mindehhez példaként a magyar függetlenségi küzdelmeket hozták fel. Arthur Griffith, később az Ír Köztársaság elnöke, „Magyarország feltámadása – párhuzam Írország számára” címmel cikksorozatot írt, amelyet később könyvben is megjelentetett. Az írások vezérelve a birodalmi központtól való függetlenség kivívása volt, amelyhez az út a nemzeti összetartozás-tudaton keresztül vezet. Griffith így kárhóztatta honfitársait: „A legtöbb ír elveszítette a nemzeti gondolkodás ösztönét, és Írországról csak az angol konzervatívok, az angol liberálisok, az angol radikálisok és az angol szocialisták fogalmi rendszerében tud csak gondolkodni.”. Ezzel szembeállította Magyarországot, amely száz év kemény küzdelmén keresztül a saját lábára állt, és elszakadt Bécsről. „Magyarország most már Nemzet. Azért válhatott azzá, mert hátat fordított Bécsnek. Hatvan évvel ezelőtt Magyarország felismerte, hogy egy nemzet politikai központjának a nemzetben belül kell lennie.”.

Még egy időnek el kellett azonban még telnie, mire sikerült Griffith gondolatait a valóságba átültetni, és Írországot újra nemzetté formálni – vagyis amíg az írek fejében megszületett a nagy költőjük, Yeats által megfogalmazott „szörnyű szépség”, a hazaszeretet. 1916. április 24-én ír hazafiak egy csoportja felkelést kísérelt meg, amelyet a népek önrendelkezési jogával kampányoló első világháborús Antant-koalíció vezető hatalma, a Brit Birodalom öt napon belül elfojtott. A megtorlással azonban túllétek a célon: a kivégzettekől mártírok lettek, és az első világháború után néhány éven belül az Egyesült Királyság elvesztette a szigetet. Véres és brutálisan kegyetlen harc után, 1921-ben megalakult az Ír Szabadállam.

Az Ír Köztársaság idén a századik évfordulóját ünnepli egy levert felkelésnek, amely azonban a nemzeti újjászületés politikai fordulópontja lett. Az ireland.ie beszédes nevű portált tanulmányozva, illetve a helyszínen tapasztalva az elképesztő mennyiségű branding változatait, nyugodtan elmondható: jószerivel az egész ország megmozdult, hogy megemlékezzen a 100. évfordulóról.

Nekünk, magyaroknak, némiképpen nehezebb dolgunk van az 1956-os forradalom 60. évfordulóján, hiszen még 33 év kommunizmust is el kellett szenvednünk ráadásként. Az ír siker viszont talán még jobban aláhúzza a mi teljesítményünket, hiszen török-tatár, és a Habsburgok után nem veszítettük el nyelvünket, és a környező idegen népek gyűréjében is megmaradtunk.

Egyvalamiben – a lényegben – közös a magyar és az ír példa: csak a nemzeti identitás és az önrendelkezés

számít, semmi más.

Máthé Áron - történész

<http://mozgasterblog.hu>

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló
